

PROTOCOL GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Inleiding

voorwoord

Het gebied van grensoverschrijdend gedrag kan erg vaag en moeilijk bespreekbaar zijn. Juist omdat mensen zich op allerlei manieren uiten is het moeilijk elkaar daarop te bekritisieren en aan te spreken. Het team heeft daarom gedragsregels opgesteld. Deze gedragsregels moeten zorgen voor een prettig schoolklimaat met openheid en respect voor elkaar, waarin voor machtsmisbruik en ongewenste intimiteiten geen plaats is. Onze school moet een veilige plek zijn voor iedereen. Wij zullen er als schoolteam alles aan doen om van de school in het algemeen en van de groep in het bijzonder een veilige ontmoetingsplaats te maken: ieder kind heeft recht op een veilige plaats waar het kan rekenen op vertrouwen, uitdaging en ondersteuning.

We worden dagelijks geconfronteerd met gewenst en ongewenst gedrag van onze leerlingen: kinderen helpen elkaar, er is trouw, vriendschap, samenwerking en beloftes worden nagekomen maar er worden ook kinderen gepest, er wordt vals gespeeld, er worden bezittingen kapot of kwijt gemaakt, er zijn ruzies, kinderen kunnen agressief benaderd worden, negatieve aandacht vragen of te veel positieve belangstelling willen, zich nauwelijks uiten en toch alles doen wat hen gevraagd wordt. Dit is een greep uit een groot scala van gedragingen die we waarnemen binnen schooltijd en die om begrip, oplossingen, hulp en waardering vragen.

In dit protocol staat beschreven wat de afspraken zijn omtrent grensoverschrijdend gedrag op de ASV, welke verantwoordelijkheden een ieder heeft, welke acties we ondernemen om het te voorkomen en hoe te handelen als er sprake is van grensoverschrijdend gedrag.

Algemene gedragsregels

Op onze school onderschrijven we het uitgangspunt, dat mannen en vrouwen, meisjes en jongens gelijkwaardig zijn. Uitgaande van deze gelijkwaardigheid vinden wij de volgende aspecten van belang:

- De school schept een klimaat, waarin leerlingen zich veilig voelen.
- Op school hebben we respect voor elkaar.
- De school creëert ruimte om verschillend te zijn. Deze verschillen kunnen betrekking hebben op persoons- of cultuurgebonden verschillen.
- De school hanteert een niet-stereotype benadering.
- De school schept voor leerlingen voorwaarden om een positief zelfbeeld te ontwikkelen.
- Er wordt actief aandacht besteed aan zelfredzaamheid en weerbaar gedrag.

Normen en waarden

Ouders en school moeten hier samen voor gaan, elkaar helpen, elkaar aanvullen. In de eerste schoolweek praten de leerkrachten met de kinderen over hoofdregels:

- Iedereen gaat respectvol met elkaar om;
- Iedereen houdt zich aan de gemaakte afspraken en is daar zelf verantwoordelijk voor; - Iedereen is zuinig op het materiaal en de omgeving.
- Iedereen zorgt voor rust in de school.

Deze regels zijn omgezet in De Tien Gouden Uitgangspunten (zie Veiligheidsplan).

Leerkrachten brengen deze regelmatig onder de aandacht. De methode 'Leefstijl' wordt hier ook in meegenomen. De Gouden Uitgangspunten worden doorgenomen en er wordt besproken wat deze inhouden. Naast deze Gouden Uitgangspunten maakt iedere groep met de leerkracht afspraken "op maat". Het feit dat alle kinderen meewerken aan het opstellen van deze groepsregels, vergroot de sociale naleving ervan. De regels moeten duidelijk zichtbaar zijn in de klas.

Algemene omgangsregels

Voor de volwassenen op onze school - directeur, leerkrachten, secretaresse, conciërge, overblijfskrachten, hulpouders, stagiaires - geldt voor de omgang met de leerlingen het volgende protocol. Voordat ouders de ondersteuning bieden nemen ze kennis van de inhoud van dit protocol. De betrokken groepsleerkracht zorgt hiervoor.

- De begeleider spreekt het kind bij de voornaam aan.
- De kinderen mogen de begeleider bij de voornaam aanspreken. Personeelsleden met het woord 'juf' of 'meester' voor de voornaam.
- De begeleider benadert het kind zoveel mogelijk positief en let meer op de dingen die goed gaan, en benoemt deze ook, dan op dingen die verkeerd gaan.
- Kritiek wordt niet vermeden maar wordt zonder negatieve emotionele lading gegeven.
- Feedback mag geen persoonlijke aanval zijn, deze moet gericht zijn op het gedrag.
- De begeleider etiketteert de kinderen niet op stereotype gedrag.
- De begeleider gebruikt geen paradoxale communicatie (zoals sarcasme).
- De begeleider grijpt in daar waar zich ongewenste situaties (dreigen) voor (te) doen.

- De begeleider is consistent en betrouwbaar in zijn/haar gedrag. Het hebben van regels en je consequent houden aan die regels is hierbij noodzakelijk.
- De omgangsregels die voor de leerlingen gelden, gelden ook voor de begeleiders.
- De begeleider staat open voor de kritiek die leerlingen hem/haar geven en gaat daar op een respectvolle manier mee om.
- De begeleider geeft leerlingen de ruimte om mee te denken/ mee te beslissen.
- De begeleider is stellig in het afwijzen van plagen en pesten.
- De begeleider luistert naar kinderen en neemt hen serieus.
- Ruzies worden beschouwd als bij het leven horen en leerlingen wordt geleerd daarmee om te gaan; de begeleider scheidt hen niet af.
- Voor alle kinderen gelden dezelfde regels en hanteren we dezelfde aanpak; voor kinderen met gedragsproblemen zijn we samen verantwoordelijk voor een passende aanpak.
- De begeleider is er verantwoordelijk voor dat meubilair terug wordt gezet m.m.v. kinderen. De begeleider controleert.
- De begeleider legt/zet de door hem/haar gebruikte materialen weer terug op de daarvoor bestemde plaats eventueel m.m.v. leerlingen. De begeleider controleert.
- De begeleider rookt niet in de school en / of in de buurt van kinderen.

Omgangsregels m.b.t. de privacy van de leerlingen

De begeleider spreekt in het bijzijn van of met (andere) ouders niet over: -gedrag en/of leerprestaties van een leerling of groep leerlingen -huiselijke omstandigheden van een leerling. Begeleider, indien niet zijnde een leerkracht, bespreekt zo nodig het hierboven vermelde met de verantwoordelijke leerkracht.

Personeelsleden en in hun kielzog alle overige begeleiders waken ervoor een leerling of een groep leerlingen te stigmatiseren: dus niet in aanwezigheid van meerdere begeleiders op een negatieve manier over een leerling of een groep leerlingen praten. De leerkrachten zorgen ervoor dat begeleiders, voordat zij met de begeleiding starten, kennis hebben genomen van dit protocol en dat zij de gelegenheid hebben gehad om te reageren. Dit omgangsprotocol wordt zo nodig geëvalueerd door team en M.R. en eventueel bijgesteld.

Persoonlijke contacten tussen leerkracht en leerling

- Wanneer leerlingen langer dan een kwartier moeten nablijven, worden ouders hiervan op de hoogte gesteld. In principe zijn om 15.30 uur alle kinderen uit de school.
- De deur van het lokaal blijft open zolang er een kind aanwezig is.
- Gedurende testsituaties zorgt de volwassene dat hij/zij zichtbaar blijft voor anderen, bijvoorbeeld duidelijk voor het raam of bij een open deur.
- Een leerkracht onderneemt na schooltijd uitstapjes e.d. alleen met groepjes leerlingen en met instemming van de ouders (bijv. cadeautje kopen).
- Leerlingen worden niet alleen bij een leerkracht thuis uitgenodigd. Wanneer een groep leerlingen de leerkracht bezoekt, gebeurt dit alleen met instemming van de ouders. Bij een spontaan bezoek aan de leerkracht geldt ook dat een leerling niet alleen binnen kan komen.
- Als vechtende leerlingen uit elkaar moeten worden gehaald en het lukt niet met woorden, dan worden ze met minimale aanraking uit elkaar gehaald. Soms kan het nodig zijn een kind dat totaal de zelfbeheersing verliest d.m.v. lichamelijk contact in bedwang te houden. Dit is soms ook nodig ter bescherming van medeleerlingen en is uit dien hoofde toegestaan. Ook hier geldt dat er sprake is van strikt noodzakelijk contact.

Contact leerlingen/leerlingen

Je hebt zorg voor jezelf en anderen:

- Je accepteert de ander en discrimineert niet.
- Je scheldt niet en doet niet mee aan roddelen.
- Je blijft van een ander en andermans spullen af.
- Als iemand je hindert, vraag je haar of hem hiermee te stoppen, als dat niet helpt vraag je de begeleider om hulp.
- Als er ruzie is probeer je het zelf of met een begeleider op te lossen
- Je gebruikt binnen en buiten de school geen geweld.
- Je helpt anderen zich ook aan deze afspraken te houden.

Seksistisch taalgebruik, seksueel getinte grappen, toespelingen, non- verbaal gedrag en alles wat in het verlengde hiervan ligt wordt niet aanvaard.

Er worden geen opmerkingen gemaakt over uiterlijk en /of kleding, welke door de ander als vervelend opgevat kunnen worden.

Contact ouders/personeelsleden

- Ieder handelt vanuit een basis van wederzijds respect.
- Bij een conflict mogen ouders en personeelsleden elkaar aanspreken, mits dat op een respectvolle manier gebeurt. Het gesprek wordt afgebroken op het moment dat één van beiden zich niet respectvol behandeld voelt.
- Ouders en personeelsleden gebruiken onder geen beding lichamelijk of verbaal geweld. Komen ouders en personeelsleden er samen niet uit, dan wordt de hulp van de directeur ingeroepen.
- Ook dreigen met lichamelijk geweld wordt van beide kanten niet getolereerd. In het geval van dreigementen of geweld vanuit de ouder, kan deze door de directeur de toegang tot de school worden ontzegd. In het geval van dreigementen of geweld vanuit een personeelslid, volgt er een corrigerend gesprek met de directeur. Het bestuur wordt in beide gevallen op de hoogte gesteld.
- In het geval van ernstige dreigementen of geweld door één der partijen, wordt door de directeur aangifte gedaan bij de politie. Het bestuur wordt hiervan op de hoogte gesteld.

Kledingvoorschriften

- De kleding mag de communicatie niet belemmeren; oogcontact moet mogelijk blijven en gelaatsuitdrukkingen moeten zichtbaar zijn.
- De kleding mag de veiligheid niet in gevaar brengen.
- De kleding mag niet kwetsend of aanstootgevend zijn voor anderen.
- De volgende kledingstukken zijn op school niet toegestaan: naveltruitjes, baseballpetjes, zichtbare navelpiercings en hoofddoekjes bij gymlessen (i.v.m. veiligheid).

Gedragregels preventie seksuele intimidatie

- Wij nemen als personeelslid geen initiatief tot kussen bij verjaardagen enz.

- Als we seksualiteit bespreekbaar maken, b.v. gedurende een project of tijdens gesprekken rondom seksuele vorming accepteren we alle taalgebruik van kinderen.
- Wij gebruiken "officiële namen"; vagina, penis, borsten enz.
- Verbale en non-verbale seksuele intimidatie zoals: grappen met een seksueel getinte, vernederende strekking ten aanzien van anderen worden niet getolereerd.
- Seksueel getinte vernederingen toespelingen of insinuaties, direct of indirect bedoeld zijn niet toegestaan. Hieronder verstaan wij ook seksuele getinte opmerkingen over of vragen naar uiterlijk en/of gedrag van een ander.

Troosten en belonen

In de onderbouw kan het voorkomen dat leerlingen op schoot worden genomen, bijvoorbeeld om getroost te worden. Dit gebeurt alleen wanneer leerlingen dit zelf aangeven. In de bovenbouw gebeurt dit niet meer. Mocht een kind in groep 6 of hoger nog op schoot willen, dan zullen we dat als een soort 'alarmsignaal' beschouwen en daarover contact opnemen met de ouders.

Troosten in de bovenbouw kan desgewenst in de vorm van een arm om iemand heenslaan. Belonen geschiedt bijvoorbeeld met: schouderklopje, duim omhoog, compliment, knipoog, sticker, stempel.

Lichamelijke hulp

In de onderbouw helpt de eigen leerkracht of de bekende begeleider desgewenst bij het aan- en uitkleden en bij toiletbezoek. In de bovenbouw gebeurt dit in principe niet meer. Als hulp gewenst is in de bovenbouw (bijv. bij een gehandicapte leerling) bepaalt de leerling zelf wie helpt. We hebben aandacht voor mogelijke schaamtegevoelens en hanteren dan de algemeen geldende uitgangspunten. De verantwoordelijke leerkracht houdt in de gaten of kinderen zich niet onnodig lang ophouden in of bij de toiletten.

Gymnastieklessen

Jongens en meisjes hebben ieder een eigen kleedruimte. Bij het omkleden voor en na de gymles houdt de leerkracht / begeleider toezicht. In het algemeen geldt dat buitenstaanders moeten kloppen bij binnenkomst.

Buitenschoolse activiteiten

De gedragsregels blijven tijdens excursies, schoolreisjes en schoolkamp gelden. Op schoolkamp bestaat de leiding uit mannelijke en vrouwelijke begeleiders. Bij het kamp slapen jongens en meisjes in aparte ruimtes. Zij kunnen zich hier ook omkleden. Begeleiders slapen niet in dezelfde ruimte als de kinderen. Jongens en meisjes douchen in aparte groepen. De begeleiders douchen apart.

Schriftelijk en beeldend materiaal binnen de school

Het is van belang, dat de school zich duidelijk distantieert van beeldend en schriftelijk materiaal, waarin de ander wordt voorgesteld als minderwaardig of als lustobject. Hieronder verstaan we ook leer- en hulpmiddelen, die een rolbevestigend karakter hebben. Dit betekent dat affiches, films, boeken, spel- en ontwikkelingsmateriaal en tijdschriften met een dergelijk karakter niet worden aangeschaft en verspreid en dat kinderen via het internet niet op sites terecht komen met een der-

gelijk karakter.

Van alle geledingen binnen de school wordt verwacht, dat zij zich houden aan de vastgestelde gedragsregels. Iedereen die gedrag vertoont dat als onacceptabel wordt ervaren, wordt hierop in ieder geval aangesproken. Afhankelijk van de situatie gebeurt dit individueel of in klassenverband. Deze gedragsregels worden zo nodig geëvalueerd en bijgesteld.

Ouders

Ouders spelen een belangrijke rol door bijtijds signalen over ongewenst (seksueel) gedrag aan de school door te geven. Bij grensoverschrijdend gedrag op school, bepaalt de leerkracht, na overleg met de intern begeleider, wanneer de ouders worden ingelicht. We zijn samen verantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen.

In het begin van het schooljaar houdt de leerkracht een infoavond voor ouders met als inhoud o.a. de specifieke activiteiten per groep, waar staan we voor, hoe gaan we om met grensoverschrijdend gedrag, etc.

Stappenplan grensoverschrijdend gedrag:

- De leerkracht signaleert grensoverschrijdend (seksueel) gedrag.
- Voor de aanpak bestaan verschillende mogelijkheden. E.e.a. is afhankelijk van leerkracht, kind, gemaakte fout, etc. en rekening houdend met "omgaan met verschillen".
- Het kind heeft een gesprek met de leerkracht direct na schooltijd.
- De leerkracht bespreekt het gedrag met de intern begeleider.
- Ouders worden telefonisch op de hoogte gebracht door leerkracht en/ of kind.
- De directeur wordt ingelicht.
- Zo nodig wordt een oudergesprek gepland.
- Gezamenlijk wordt bepaald wat het kind nodig heeft, de mogelijkheden worden bekeken (b.v. onderzoek, gedragsaanpak, coaching leerkracht, sova - training etc.).
- Leerkracht, ouders en intern begeleider evalueren samen de aanpak, indien nodig worden nieuwe afspraken gemaakt, bij geen verbetering van het gedrag wordt de directeur ingeschakeld en protocol schorsing en verwijdering gevolgd.